

Hjem som muligt. Det gælder om ikke at skabe et Landproletariat. Naar saa mange Statshusmænd sidder saa daarligt i det, som de gør de allerfleste Steder, er det, fordi de har haft for lidt at begynde med, og dernæst er det, fordi de mange Gange har faaet for slet Jord. Slet Jord burde absolut ikke lægges til Statshuse; og det er ligefrem sørgeligt at se, hvor mange Statshuse der ligger paa daarlig Jord, og det ved vi alle, der arbejder med Jorden, at daarlig Jord er meget utaknemmelig. Det er overhovedet ikke saa lukrativt at drive Jord, som Folk tror, og det er ganske umuligt at faa Udkommet paa en lille Jordlod, hvor Jorden er slet. Bygningerne bliver ogsaa forholdsvis meget dyreste paa den daarlige Jord end paa den gode. Der kan maaske spares Plads til en Ko eller to, men alt det andet bliver det samme. Det er ganske umuligt paa slet Jord at ernære en Familie, naar man skal forrente $\frac{9}{10}$ af Laaneværdien, og mange Gange er det endda $\frac{11}{10}$ af Ejendommens egentlige Værdi — jeg kender ingen elskeligere Mennesker end Taksationsmænd!

Det, vi skulde, var dog at fremme denne Bevægelse og ikke at hemme den. Men man hemmer den, hvis man lader Byarbejderne komme ud som Statshusmænd og gaa i Stykker, og det vil meget let ske, hvis de kun har arbejdet i Landbruget i 4 Aar og derefter været borte fra det i 20 Aar. Selv om en Skomager mulig er blevet Svend, men saa har været borte fra sit Haandværk i 20 Aar, kan han ikke vende tilbage og klare sig ved sit Haandværk. Men langt vanskeligere er det for en Husmand at klare sig, naar han i 20 Aar ikke har givet sig af med Landbrugsarbejde. Jeg vil slet ikke tale om det Tilfælde, at han har faaet sin Hustru inde i Byen, at han kommer ud paa Landet med en Kone, født f. Eks. i København. Han vil ganske uvægerligt gaa i Stykker, og det er Synd for Sagen, thi den er god. Det ærede Medlem fra Rønne (Hauge) mente, det var tilstrækkeligt, naar et Menneske havde været ved Landvæsenet i 4 Aar, men man maa huske paa, at det kan være i Alderen 18 til 22 Aar, og man maa huske paa den Udvikling, der er foregaaet i Landbruget. Det kan ikke

nytte noget, at en Statshusmand vil drive sin Jord paa ganske almindelig Maade, dyrke sit Korn, malke sin Ko o.s.v., nej, han maa drive Jorden intensivt gennem Frøavl og deslige. Hvor i Alverden skal en Byarbejder forstaa sig paa det, naar han i 20 Aar har været borte fra Landvæsenet? Alt, hvad der kan fremme denne Bevægelse, hilser jeg med stor Glæde, men alt, hvad der kan hemme den, vil jeg gøre mit til at fjerne. Jo flere Statshusmænd der gaar i Stykker, desto mindre Tilgang bliver der, og jo mere Staten taber, desto forsigtigere bliver den, og det er Synd for Sagen, for den er ganske udmærket. Det er en stor Samfundssag i et Landbrugsland som Danmark, og det er Synd at forkvakle den ved at foregøgle de ulykkelige Byarbejdere, at det er saa udmærket at komme ud paa Landet, for de vil blive bittert skuffet, og den Smule, de ejer, vil de uvægerlig sætte til.

Hermed sluttede Forhandlingen.

Ændringsforslag Nr. 1 til § 1 af *Udvalget* (se Tillæg B.),

vedtoges uden Afstemning.

§ 1 (se Tillæg A. Sp. 3869), saaledes ændret,

vedtoges uden Afstemning.

Ændringsforslag Nr. 2 til § 2 af et *Flertal* (Udvalget undtagen *Wenzel Neergaard*)

vedtoges med 85 Stemmer mod 4.

Ændringsforslagene Nr. 3 og 4 til samme Paragraf af *samme* ansaas som *vedtagne* med samme Stemmetal som Ændringsforslag Nr. 2.

§ 2, saaledes ændret,

vedtoges uden Afstemning.

Ændringsforslag Nr. 5 til § 3 af et *Flertal* (Bang, Jacob Christensen, Poul Christensen, Niels Frederiksen, Hauge, Mads Larsen, E. Rasmussen, Starcke og Stauning)

vedtoges med 59 Stemmer mod 22.